

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>**Sud koje države je nadležan?**

Sud koje države je nadležan?

Slovenija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Sloveniji su za građanske sporove u prvom stupnju nadležni lokalni sudovi (*okrajna sodišča*) i okružni sudovi (*okrožna sodišča*). Oni su nadležni za odlučivanje u svim redovnim građanskim stvarima i sporovima (dodjela naknade, imovinskopravni sporovi, obiteljski sporovi itd.). U nastavku teksta riječ je o razgraničenju nadležnosti između lokalnih i okružnih sudova.

S druge strane, samo su okružni sudovi nadležni za vođenje rasprave i suđenje u predmetima u području trgovačkog prava u prvom stupnju. U trgovačkim sporovima svaka od stranaka je trgovačko društvo, ustanova (uključujući javne ustanove), zadruga, država ili tijelo lokalne samouprave. Trgovački sporovi isto se tako odnose na pravne odnose između samostalnih poduzetnika, u okviru njihovih poslovnih djelatnosti, i trgovačkog društva, ustanove (uključujući javne ustanove), zadruge, države ili tijela lokalne samouprave.

Nadležnost za radne sporove zakonom je dodijeljena radnim sudovima (*delovna sodišča*) i socijalnim sudovima (*socialna sodišča*), čak i ako se predmet odnosi na građanski spor. Radni sporovi obuhvaćaju odnose između poslodavca i zaposlenika koji uključuju povredu prava i obveza koje proizlaze iz radnih odnosa. Radni sudovi nadležni su za donošenje odluka u pojedinačnim radnim sporovima (sporovi koji proizlaze iz radnih odnosa, sporovi koji se odnose na prava vlasništva povezana s takvim odnosima), kolektivnim radnim sporovima (sporovi u kojima je jedna od stranaka obično sindikat ili drugi institucionalni oblik predstavljanja zaposlenika), sporovima koji se odnose na zakonitost štrajkova i sporovima koji se odnose na prava zaposlenika na sudjelovanje u upravljanju poduzećem, koja su im dodijeljena u okviru slovenskog prava. Socijalni sudovi odlučuju o pravima koja proizlaze iz osiguranja u slučaju invaliditeta i mirovinskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti te o pravima na obiteljske i socijalne naknade. Budući da se pitanje nadležnosti javlja u trenutku predavanja zahtjeva ili podneska sudu (prije održavanja rasprave i donošenja odluke u predmetu sud prvo utvrđuje je li taj predmet u njegovoj nadležnosti), preporučuje se da se osoba prvo savjetuje s odvjetnikom kako bi se izbjeglo nepotrebno kašnjenje. Sud u svakom postupku mora voditi računa o pitanju nadležnosti i osigurati da nijedno drugo tijelo nije nadležno za taj predmet (npr. upravno tijelo). Ako utvrdi da je to slučaj, sud mora odbaciti tužbeni zahtjev tužitelja. Posljedica toga je nepotrební gubitak vremena i veći troškovi za stranku.

Informacije o ustrojstvu, lokacijama i nadležnosti sudova dostupne su i na službenim internetskim stranicama Vrhovnog suda Republike Slovenije (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Tužba se može podnijeti bilo kojem sudu u Republici Sloveniji, ali osoba koja podnosi tužbu trebala bi voditi računa o stvarnoj nadležnosti (koji je sud nadležan za sadržaj predmeta) i o mjesnoj nadležnosti. Osnovne informacije, uključujući adrese svih lokalnih i okružnih sudova u Sloveniji, dostupne su na internetskim stranicama Vrhovnog suda Republike Slovenije: <http://www.sodisce.si/>

U Sloveniji lokalni i okružni sudovi dijele stvarnu nadležnost u prvom stupnju ili mogućnost odlučivanja o posebnom tužbenom zahtjevu stranke. Sljedeća su dva kriterija od presudne važnosti kada se odlučuje o tome koji će sud odlučivati u predmetu: vrijednost tužbenog zahtjeva (predmet spora) i pravna osnova za sporni odnos (sadržaj i predmet spora).

Opće je pravilo da okružni sud odlučuje o važnijim sporovima, u kojima je predmet spora veće vrijednosti, kada je spor od znatne važnosti za život stranke ili kada je pravno složen jer su sudovi obvezni prilikom donošenja odluka primjenjivati zakone kojima su uređena složena i osjetljiva pravna pitanja (npr. razvod, uzdržavanje djece).

Viši sudovi opće nadležnosti (*višja sodišča*), kojih u Sloveniji ima četiri, odlučuju u drugom stupnju. Na takvom sudu nije moguće izravno pokrenuti postupak.

Viši sudovi odlučuju o žalbama protiv odluka lokalnih i okružnih sudova; oni odlučuju i u sporovima koji se odnose na nadležnost između lokalnih i okružnih sudova na području za koje su nadležni u toj državi.

Vrhovni sud Republike Slovenije nadležan je odlučivati o žalbama protiv presuda viših sudova, posebno protiv odluka koje se odnose na reviziju i zahtjeve za zaštitu zakonitosti. Kad je riječ o podnošenju izvanrednih pravnih lijekova, zainteresiranoj stranci mora pomagati odvjetnik – u skladu sa zakonom samo kvalificirani odvjetnici mogu izvršavati posebne radnje u postupku pred Vrhovnim sudom.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Kako je navedeno u prethodnoj točki, nadležnost u prvom stupnju dijele lokalni i okružni sudovi; međutim, ta dva suda nisu u strogoj hijerarhijskom odnosu.

Nadležnost sudova utvrđena je zakonom, međutim okružni sudovi općenito odlučuju u predmetima koji su pravno i činjenično složeni.

U Zakonu o parničnom postupku (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) propisano je da su lokalni sudovi, kojih u Sloveniji ima 44, nadležni odlučivati u sljedećim predmetima:

- u imovinskopravnim sporovima, kada vrijednost predmeta spora nije veća od 20 000 EUR

- u sporovima koji se odnose na ometanje posjeda

- u sporovima koji se odnose na pravo korištenja i terećenje

- u sporovima koji se odnose na odnose između najmodavaca i najmprimaca.

Lokalni sudovi odlučuju i u predmetima pravne pomoći za koje, u skladu sa zakonom, nije nadležan niti jedan drugi sud te u drugim slučajevima utvrđenima zakonom.

Okružni sudovi, kojih u Sloveniji ima 11, nadležni su odlučivati u sljedećim predmetima:

- imovinskopravnim sporovima, kada vrijednost predmeta spora nije veća od 20 000 EUR

- sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja oćinstva ili majćinstva

- u braćnim sporovima

- u sporovima koji se odnose na zakonsku obvezu uzdržavanja

- u sporovima koji se odnose na zaštitu i odgoj djece

- u sporovima koji se odnose na kontakt djece s roditeljima i ostalim osobama, kada se rješavaju zajedno sa sporovima koji se odnose na zaštitu i odgoj djece

u sporovima koji se odnose na autorska prava i sporovi koji se odnose na zaštitu ili uporabu izuma i žigova ili na pravo na uporabu trgovačkog naziva te sporovi koji se odnose na pravila zaštite tržišnog natjecanja u trgovačkim sporovima u sporovima koji proizlaze iz stečajnih postupaka.

Za odlučivanje o pravima intelektualnog vlasništva u prvom stupnju isključivu mjesnu nadležnost ima Okružni sud u Ljubljani. Okružni sudovi nadležni su i za zahtjeve povezane s međunarodnom pravnom pomoći i pravnom pomoći u postupcima za priznavanje stranih sudskih presuda, a raspravljaju i o ostalim predmetima utvrđenima zakonom.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Postupak se u načelu može pokrenuti pred bilo kojim prvostupanjskim sudom u Sloveniji koji je naveden u prethodnim točkama. Sud kojem stranka podnese tužbeni zahtjev mora odlučiti o svojoj nadležnosti prije početka suđenja. Ako utvrdi da nema mjesnu nadležnost u određenom predmetu, sud može izjaviti da nema nadležnost i prepustiti predmet drugom sudu; to, doduše, mora učiniti samo ako mu suprotna stranka ukaže na nenadležnost. Međutim, to je obavezan učiniti ako drugi sud ima isključivu mjesnu nadležnost za odlučivanje. Neovisno o tome, neka se opća pravila primjenjuju na utvrđivanje mjesne nadležnosti sudova i pri tome se vodi računa o tome da troškovi budu niski te da se postupak rješava što brže moguće.

ZPP sadržava pravilo o općoj i posebnoj mjesnoj nadležnosti koje se utvrđuju ovisno o predmetu spora i strankama u sporu. Pojednosti su navedene u točkama u nastavku.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Tim je pravilom propisano da se postupak protiv fizičke ili pravne osobe mora pokrenuti pred sudom na čijem području tuženik ima prebivalište ili u kojem pravna osoba ima sjedište. Ako se postupak pokreće protiv strane fizičke ili pravne osobe, opću mjesnu nadležnost ima sud na čijem području fizička osoba ima boravište u Sloveniji ili pravna osoba ima podružnicu.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

ZPP-om se u određenim slučajevima strankama omogućuje pokretanje postupka pred drugim sudom, a ne onim koji, u skladu s pravilima, ima opću mjesnu nadležnost. U posebno utvrđenim predmetima (s obzirom na predmet ili sadržaj spora), stranka može pokrenuti postupak pred sudom koji ima isključivu nadležnost odlučivati u tom predmetu; to se naziva isključiva mjesna nadležnost.

Ako tužitelj pokrene postupak pred sudom koji nema mjesnu nadležnost, taj sud objavljuje da nema nadležnost i predmet se prenosi drugom nadležnom sudu te se postupak nastavlja voditi kao da je tamo i pokrenut.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kao što je prethodno navedeno, mjesnu nadležnost mogu istodobno imati dva suda. U tom slučaju stranka u predmetu može izabrati pred kojim će sudom pokrenuti postupak (**izabrana nadležnost**).

Ta vrsta nadležnosti definirana je u člancima od 49. do 65. Zakona o parničnom postupku. Prema tome, u nastavku su navedeni samo najvažniji slučajevi i oni koji su najbitniji za život stranaka u predmetu.

U sporovima koji se odnose na uzdržavanje bračnih drugova nadležan nije samo sud koji ima opću mjesnu nadležnost, nego i sud nadležan za područje gdje tužitelj (korisnik uzdržavanja) ima prebivalište. Stranke u bračnim sporovima isto tako imaju mogućnost izabrati sud (postupak za razvod braka). U tom je slučaju nadležan sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište. U sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva nadležan je i sud na čijem području dijete, koje može u skladu sa slovenskim zakonodavstvom pokrenuti postupak, ima prebivalište ili boravište. Ako je za takve sporove nadležan sud u Sloveniji, zato što tužitelj ima prebivalište u Sloveniji, mjesnu nadležnost ima sud na čijem području tužitelj ima prebivalište. U slučaju sporova za naknadu štete koji nisu posljedica ugovornih odnosa (to su najčešće sporovi koji se odnose na prometne nesreće), nadležan je sud na čijem se području dogodio štetni događaj (npr. mjesto prometne nesreće) ili sud na čijem su području nastale posljedice štete, zajedno sa sudom koji ima opću mjesnu nadležnost. U slučaju nastanka štete koja je dovela do gubitka života ili teške ozljede, nadležan je i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište ili boravište. U sporovima koji su posljedica ugovornih odnosa između stranaka, nadležan je i sud koji obuhvaća područje koje je određeno kao područje na kojem se izvršavaju ugovorne obveze; slično rješenje postoji u pogledu sporova koji se odnose na mjenice ili čekove (sud koji obuhvaća mjesto plaćanja).

Nadalje, izabrana nadležnost primjenjuje se i u sporovima koji proizlaze iz potrošačkih ugovornih odnosa u kojima je tužitelj potrošač (fizička osoba). U takvim slučajevima nadležan nije samo sud koji ima opću mjesnu nadležnost, nego i sud nadležan za područje gdje potrošač ima prebivalište ili boravište. Ako je tužitelj u sporu koji proizlazi iz potrošačkih ugovornih odnosa neko poduzeće, nadležan je sud na čijem području potrošač ima prebivalište ili boravište. Drukčija mjesna nadležnost moguća je samo na temelju sporazuma između potrošača i poduzeća postignutog nakon nastanka spora ili sporazuma koji potrošaču dodatno omogućuje pokretanje postupka pred drugim sudovima. Kad je riječ o sporovima koji proizlaze iz osiguravateljskih odnosa u kojima je tuženik osiguravajuće društvo, nadležni nisu samo sud koji ima opću mjesnu nadležnost i sud nadležan za područje gdje se nalazi sjedište podružnice osiguravajućeg društva, nego i sud nadležan za područje gdje tužitelj ima prebivalište, boravište ili sjedište. Kad je riječ o sporovima koji proizlaze iz osiguravateljskih odnosa, osiguravajuće društvo može pokrenuti postupak samo pred sudom nadležnim za područje gdje tuženik, tj. ugovaratelj osiguranja, osigurana osoba ili korisnik osiguranja, ima prebivalište, boravište ili sjedište. Drukčija mjesna nadležnost moguća je samo na temelju dogovora između stranaka u postupku postignutog nakon nastanka spora ili dogovora koji ugovaratelju osiguranja, osiguranoj osobi ili korisniku osiguranja dodatno omogućuje pokretanje postupka pred drugim sudovima.

Ostali slučajevi izabrane nadležnosti propisani su, kako je navedeno, u Zakonu o parničnom postupku.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U posebnim slučajevima mjesna nadležnost propisana je zakonom i utvrđen je jedan sud kao jedini sud koji ima nadležnost odlučivati u određenom predmetu. To se naziva **isključiva mjesna nadležnost** i primjenjuje se kako slijedi:

u slučaju sporova koji se odnose na imovinska prava, ometanje posjeda te zakup i najma imovine, isključivu mjesnu nadležnost ima sud na čijem se području nalazi nekretnina

u slučaju sporova koji se odnose na stvarna prava na pomorska plovila ili zrakoplove (i sporova koji se odnose na najam plovila i zrakoplova), isključivu mjesnu nadležnost ima sud na čijem se području vodi registar pomorskih plovila ili zrakoplova

u slučaju sporova koji nastaju tijekom ili kao rezultat sudskih ili upravnih postupaka izvršenja i sporova koji nastaju tijekom stečajnih postupaka ili su povezani s njima, isključivu mjesnu nadležnost ima sud na čijem se području nalazi sud koji vodi postupak izvršenja ili stečajni postupak.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

U slovenskom zakonodavstvu strankama je u posebnim slučajevima dopušteno da se dogovore o nadležnosti prvostupanjskog suda (**sporazum o mjesnoj nadležnosti**). Dogovorom između njih može se promijeniti mjesna nadležnost utvrđena zakonom, iako treba naglasiti da se **stvarna** nadležnost ne može utvrditi na temelju dogovora stranaka; ta se nadležnost može utvrditi samo zakonom (vidjeti prethodno navedeno objašnjenje).

Stranke se mogu dogovoriti da će u njihovu sporu odlučivati prvostupanjski sud koji inače nema mjesnu nadležnost. Osnovni uvjet koji stranke moraju ispuniti jest da je tako dogovoreni sud nadležan odlučivati o sadržaju predmeta ili da ima stvarnu nadležnost (vidjeti podjelu nadležnosti između lokalnih i okružnih sudova). Dogovor isto tako nije dopušten kada je zakonom propisan sud koji ima isključivu mjesnu nadležnost (vidjeti prethodnu točku).

Sporazum između stranaka mora biti sklopljen u pisanom obliku i mora se odnositi na konkretan spor ili budući spor koji nastaje ili bi mogao nastati iz njihova konkretnog pravnog odnosa. Tužitelj mora zahtjevu kojim se pokreće postupak pred predmetnim sudom priložiti dokument o sporazumu. Važno je istaknuti da se nije moguće dogovarati o mjesnoj nadležnosti za vrijeme postupka, odnosno kad je tužbeni zahtjev već podnesen sudu, ako takav sporazum u pisanom obliku nije bio prethodno priložen zahtjevu.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U slovenskom pravosudnom sustavu ne postoje specijalizirani sudovi u području građanskog i trgovačkog prava (npr. posebni obiteljski sudovi za rješavanje bračnih sporova ili sporova između roditelja i djece) jer sve građanske sporove rješavaju lokalni i okružni sudovi ili njihovi građanski i trgovački odjeli. Sudovi imaju ustrojstvene odjele (građanski, obiteljski, trgovački, izvršni, izvanparnični, nasljednopravni). Specijalizirani suci u tim odjelima načelno odlučuju i donose presude.

Posebni sudovi ustrojeni su samo za radne i socijalne sporove, a o njihovoj nadležnosti i ustrojstvu riječ je u uvodu.

Ostale poveznice

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Posljednji put ažurirano: 08/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijeводе je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.